

ВОВЧАНСЬКА О.М.

Львівський торговельно-економічний університет

ІВАНОВА Л.О.

Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського

МАРКЕТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

У статті досліджено особливості функціонування і розвитку світового ринку готельних послуг, визначено його основні тенденції. Проаналізовано статистичні дані щодо техніко-економічних показників діяльності TOP-10 готельних мереж світу та Європи. Визначено основні тренди бізнесу готельних мереж у розрізі регіонів та чинники його подальшого розвитку.

Ключові слова: готельне підприємство, готельний бізнес, готельна мережа, ринок готельних послуг, маркетингове дослідження, світовий ринок готельних послуг, європейський ринок готельних послуг.

VOVCHANSKA O.

Lviv University of Trade and Economics

IVANOVA L.

Lviv I. Boberskyi State University of Physical Culture

MARKETING EVALUATION OF THE STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE GLOBAL MARKET OF HOTEL SERVICES

In the article, the features of operations and development of the world market of hotel services are investigated and its main trends are identified. Authors determine that development of the hotel industry in each country reflects the level of its economy, the introduction of high-tech construction techniques, the use of interactive systems, the level of culture, education, sports, art and general interest in the state. It is noted that today hotel chains become the base of the global hotel business. Europe and Asia and Oceania remain the key regions of the hotel industry with the highest hotels' occupancy rates, and the Middle East region and Africa are the most expensive regions in terms of the average price of a hotel room. We analyzed the statistical data on technical and economic indicators of operations of TOP-10 global and European hotel chains and identified the main business trends and their key development factors in the regions. The conducted marketing analysis of the dynamics of the number of hotel rooms built in the world and in Europe, as well as the determined general trends in the hospitality bring us to conclusion that this type of economic activity is investment attractive. Since it develops at a rather rapid pace, it leads to a fairly high level of employment in the respected regions and creates a modern material base for the development of tourism and hospitality. In addition, the dynamics of the global and European markets for hotel services reflects the main trends and modern practices of development of hotel industry: increasing service standards; application of innovative design solutions; creating a unique hotel product oriented on the needs of a well-defined customer segment; development of new hotel services and forms of hotel business. Different needs and interests of consumers of hotel services determine the modern marketing segmentation of the global hotel market and the diversity of hotels. The results of international marketing research can highlight the following main trends in the hotel industry: domination of megabrands, growth of the private lease sector and digital customer service. Changes in the world economy, international tourism, political realities, including the specifics of different regions are the main conditions for growth and development of the world market of hotel services.

Key words: hotel enterprise, hotel business, hotel chain, market of hotel services, marketing research, global market of hotel services, European market of hotel services.

Постановка проблеми. Сьогодні світовий ринок готельних послуг є одним з найдинамічніших секторів світової економіки, а обсяг світової готельної галузі складає понад 21 млн номерів. Динаміка розвитку світового ринку готельних послуг безпосередньо залежить від динаміки показників міжнародного туризму, а також економічних, геополітичних, соціальних, мультикультурних та інших тенденцій у світі. Світовий ринок готельних послуг характеризується достатньо чіткою сезонністю попиту, позаяк переважна більшість туристів різних країн відпочиває у літні місяці, а ділові туристи зупиняються в готелях у робочі дні тижня.

Розвиток готельного господарства кожної країни демонструє рівень її економіки, впровадження високотехнологічних засобів будівництва, застосування інтерактивних систем, стан культури, освіти, спорту, мистецтва та загалом інтерес до держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Провідними зарубіжними вченими, які досліджують особливості функціонування світового ринку готельних послуг, є Д. Боуен, Р. Броймер, Крістофер Енертон-Томас, Дж. Мейкенз, Дж. Р. Уокер, Х.-А. Шреплер, Ед. Коен. До них приєднуються і українські дослідники, зокрема О. О. Гац, А. О. Зміюв, Г. О. Зінов'єв, П. З. Максимець, Г. Б. Мунін, Є. В. Самарцев та ін. І хоча сьогодні чимало проблем у сфері готельного бізнесу достатньо ґрунтовно проаналізовано, низка суттєвих питань щодо розвитку світового ринку готельних послуг залишається дискусійною або недостатньо вивченою, зокрема щодо аналізу техніко-економічних показників діяльності готельних мереж, формуванню їх стратегічних цілей, використанню державних преференцій.

Формулювання цілей статті. Метою статті є маркетингове оцінювання сучасного стану ринку готельних послуг, виявлення тенденцій розвитку світового та європейського ринку готельних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно статистичних даних, у світі функціонує близько 16 млн готельних підприємств, при цьому частка готельних мереж складає майже 20%. Універсальним показником рівня забезпеченості готелями є кількість готельних місць на одну тисячу жителів країни, наприклад у Австрії це 86, у Швейцарії – 42, в Україні – 4,3 місця на 1 тис. населення. Показником якості і ступенем затребуваності готелів країни є рівень їх завантаженості. Наприклад, в середньому в країнах Європи це 66–75%, в Україні максимальний показник – 32%. Оптимальний рівень завантаженості складає 60–80%, а межею виживання вважається 40 % використання місткості готельного підприємства [1, 2].

Готельні мережі сьогодні стають основою світового готельного бізнесу. Зараз у світі налічується кілька сотень різних мереж готелів. Серед них можна виділити корпорації-гіганти: Radisson, BestWestern, Hyatt, Marriot, Hilton Worldwide, Accor, Best Western Hotels, Carlson Rezidor Hotel Group, Choice Hotels International, Shanghai Jin Jiang., Wyndham Worldwide Corporation та ін.

Прибутки глобальної готельної індустрії в 2016 р. зросли до 550 млрд дол., що на 23,0% більше порівняно з 2008 р. та на 20,4% більше порівняно з 2011 р. (рис. 1).

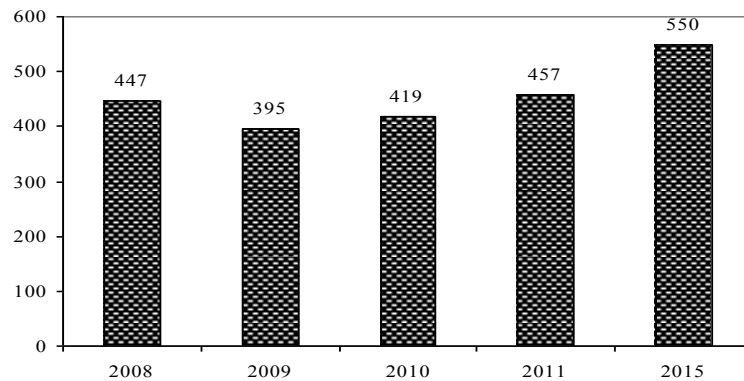

Рис. 1. Прибутки світового ринку готельних послуг, млрд дол. Джерело: [8]

Європа та Азія і Океанія у 2016 р. продовжували залишатися ключовими регіонами готельної індустрії з найбільшими показниками завантаженості готелів, які перевищили 68% відповідно. Регіон Близького Сходу та Африка стали найдорожчими регіонами за середньою ціною готельного номеру, яка складає 166 дол. (рис. 2).

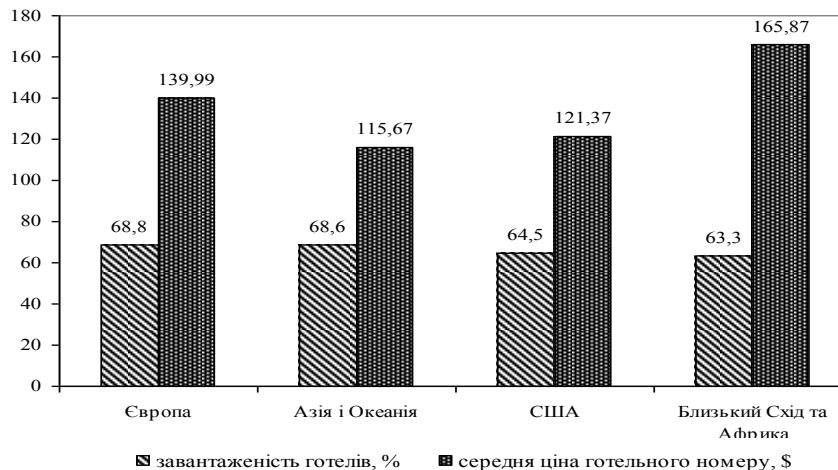

Рис. 2. Завантаженість готелів та середня ціна готельного номеру за регіонами світу в 2016 р. Джерело: [8]

У 2015 р. серед готельних мереж, що внесли найбільший вклад у світову готельну індустрію, була британська готельна мережа InterContinental Hotels Group, яка інвестувала 24 млрд дол. в понад 4800 готелів по всьому світу. Далі за показником кількості готелів йдуть Hilton Worldwide і Marriott International з 4278 та 4424 готелями, відповідно, у світі (табл. 1).

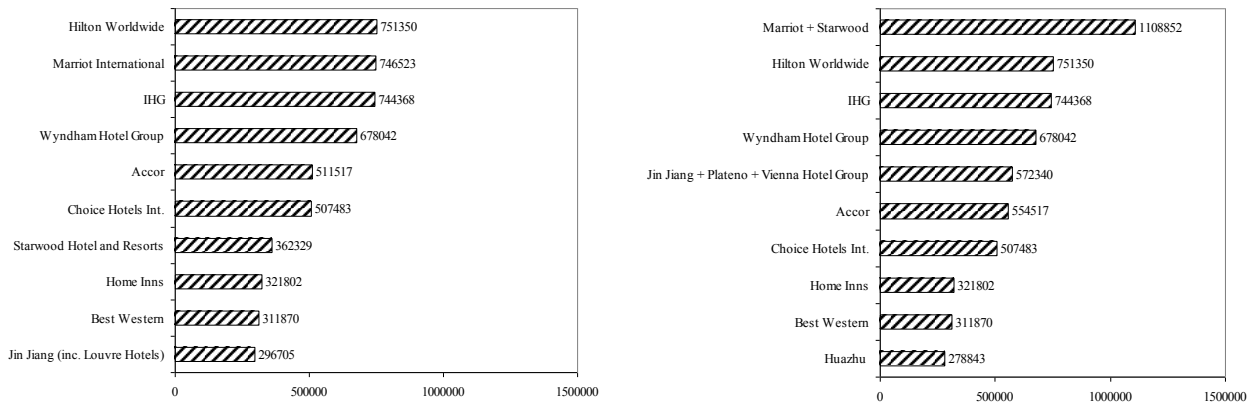
Згідно з даними веб-сайту "Hospitality On", великі готельні мережі продовжили темпи зростання у 2016-2017 рр. У 2017 р. компанія Marriott International консолідувала свою лідерську позицію після об'єднання з Starwood Hotels, що дозволило їй перевищити 1 млн номерів. Так у 2016 р. мережа налічувала 5460 готелів (+5,5% порівняно з 2016 р.) та 1108852 номери. До 19 брендів Marriott додалися 11 брендів Starwood, в тому числі Sheraton і Westin.

Динаміка змін серед топ-10 готельних мереж світу у 2009-2015 рр.

Місце		Мережа	Країна походження	Кількість готелів		Кількість номерів		Зміна			
2010	2009			2010	2009	2010	2009	готелі	%	номери	%
1	1	IHG	GB	4432	4186	643787	619851	246	5,9	23936	3,9
2	2	Wyndham Hotel Group	USA	7112	7043	597674	592880	69	1,0	4794	0,8
3	4	Hilton Hotels	USA	3526	3259	587813	544361	267	8,2	43452	8,0
4	3	Marriot International	USA	3329	3088	580876	545705	241	7,8	35171	6,4
5	5	Accor	FRA	4111	3984	492675	479069	127	3,2	13606	2,8
6	6	Choice	USA	6021	5827	487410	472526	194	3,3	14884	3,1
7	7	Best Western	USA	4048	4032	308477	305387	16	0,4	3090	1,0
8	8	Starwood Hotel and Resorts	USA	979	942	291638	284800	37	3,9	6838	2,4
9	9	Carlson Hospitality Worldwide	USA	1059	1013	159756	151487	46	4,5	8269	5,5
10	10	Hyatt Hotel Corp.	USA	399	373	120031	114343	26	7,0	5688	5,0
2012	2011			2012	2011	2012	2011	готелі	%	номери	%
1	1	IHG	GB	4480	4437	658348	647161	43	1,0	11187	1,7
2	3	Hilton Worldwide	USA	3843	3689	633238	605938	154	4,2	27300	4,5
3	4	Marriot International	USA	3537	3446	617837	602056	91	2,6	15781	2,6
4	2	Wyndham Hotel Group	USA	7205	7207	613126	612735	-2	0,0	391	0,1
5	5	Accor	FRA	4426	4229	531714	506606	197	4,7	25108	5,0
6	6	Choice Hotels International	USA	6203	6142	502460	495145	61	1,0	7315	1,5
7	7	Starwood Hotel and Resorts	USA	1077	1041	315346	308700	36	3,5	6646	2,2
8	8	Best Western	USA	4078	4015	311598	307155	63	1,6	4443	1,4
9	12	Home Inns (+ Motel 168)	CHI	1426	818	176562	93898	608	74,3	82664	88,0
10	9	Carlson Rezidor Hotel	USA	1077	1078	165802	165061	-1	-0,1	741	0,4
2014	2013			2014	2013	2014	2013	готелі	%	номери	%
1	1	IHG	GB	4697	4602	686873	675982	95	2,1	10891	1,6
2	2	Hilton Worldwide	USA	4115	3992	678630	659917	123	3,1	18713	2,8
3	3	Marriot International	USA	3783	3672	653719	638793	111	3,0	14926	2,3
4	4	Wyndham Hotel Group	USA	7485	7342	645423	627437	143	1,9	17986	2,9
5	5	Choice Hotels Int.	USA	6303	6199	502663	497023	104	1,7	5640	1,1
6	6	Accor	FRA	3576	3515	461719	450199	61	1,7	11520	2,6
7	7	Starwood Hotel and Resorts	USA	1161	1121	339243	328055	40	3,6	11188	3,4
8	8	Best Western	USA	4046	4013	314318	307305	33	0,8	7013	2,3
9	9	Home Inns	CHI	2180	1772	256555	214070	408	23,0	42485	19,8
10	10	Carlson Rezidor Hotel Group	USA	1079	1077	168927	166245	2	0,2	2682	1,6
2015	2014			2015	2014	2015	2014	готелі	%	номери	%
1	1	IHG	GB	4840	4697	710295	686873	143	3,0	23422	3,4
2	2	Hilton Worldwide	USA	4278	4073	708268	672083	205	5,0	36185	5,4
3	3	Marriot International	USA	4117	3854	701899	662821	263	6,8	39078	5,9
4	4	Wyndham Hotel Group	USA	7645	7485	660826	645423	160	2,1	15403	2,4
5	5	Choice Hotels Int.	USA	6376	6340	504808	506058	36	0,6	-1250	-0,2
6	6	Accor	FRA	3717	3576	482296	461719	141	3,9	20577	4,5
7	7	Starwood Hotel and Resorts	USA	1207	1161	346599	339243	46	4,0	7353	2,2
8	8	Best Western	USA	3900	4046	302144	314318	-146	-3,6	-12174	-3,9
9	9	Home Inns	CHI	2609	2180	296075	256555	429	19,7	39520	15,4
10	13	Jin Jiang (inc. Louvre Hotels)	CHI	2208	918	241910	128952	1290	140,5	112958	87,6

Джерело: Складено і розраховано за Database MKG Hospitality [7]

Hilton Worldwide (китайський конгломерат компаній HNA Group Co купив 25% акцій мережі наприкінці 2016 р. та мережу готелів Carlson Rezidor) також зміцнився на другому місці завдяки збільшенню пропозицій готелів на 6%, зокрема, за підтримки компаній Hampton Inn Double Tree і Garden Inn та виходу на ринок нових брендів.

Top-10 готельних мереж світу до операцій злиття та поглинання M&A (mergers and acquisitions)

Top-10 готельних мереж світу після операцій злиття та поглинання M&A (mergers and acquisitions)

Рис. 3. Рейтинг TOP-10 готельних мереж світу за кількістю номерів у 2016 р.

Джерело: [4, 5]

IHG та Wyndham Hotel Group зберегли свою позицію на третьому та четвертому місці, відповідно з ростом + 3,1% та + 2,9%. При цьому загальна кількість номерів цих мереж зросла на + 5,3%. Група Accorhotels зайняла 6-е місце, посиливши свої позиції завдяки поглинанню Fairmont-Raffles.

Китайські готельні мережі продовжують демонструвати високі темпи зростання, наприклад, 5 місце займає мережа Jin Jiang (зростання + 8,4%), 8 місце – мережа BTG (+ 10%), і 9 місце – мережа Huazhu (+ 12,9%). Мережа Huazhu придбала Crystal Orange Group в Пекіні за майже 500 мільйонів євро, вже 1 січня 2017 р. обійшла мережу Best Western International. Мережа Best Western у 2016 р. показала зниження (-5,9% і 8000 готельних номерів).

Динаміку кількості номерів у найбільших готельних мережах світу у 2015–2017 рр. демонструє рис. 4.

Рис. 4. Динаміка кількості номерів у готельних мережах світу у 2015–2017 рр.

Джерело: [9]

Різні потреби та інтереси споживачів готельних послуг визначають сучасну маркетингову сегментацію світового готельного ринку і різноманітність готелів. Маркетинговими дослідженнями встановлено, що понад 50% подорожей складають ділові поїздки, майже 40% припадає на поїздки з метою відпочинку, а 10% – на подорожі з іншими цілями. Така структура споживчого попиту визначає і попит на готелі відповідного типу, спрямованості та категорії. Пропозиція підприємств готельного господарства різних категорій у світі у 2015–2016 рр. представлена на рис. 5.

Готельна індустрія Європи продовжує свою позитивну тенденцію зі значним зростанням у 2015 р., а це означає, що континент залишається фундаментом для світових готельних мереж, незважаючи на збільшення напруги через проблеми безпеки.

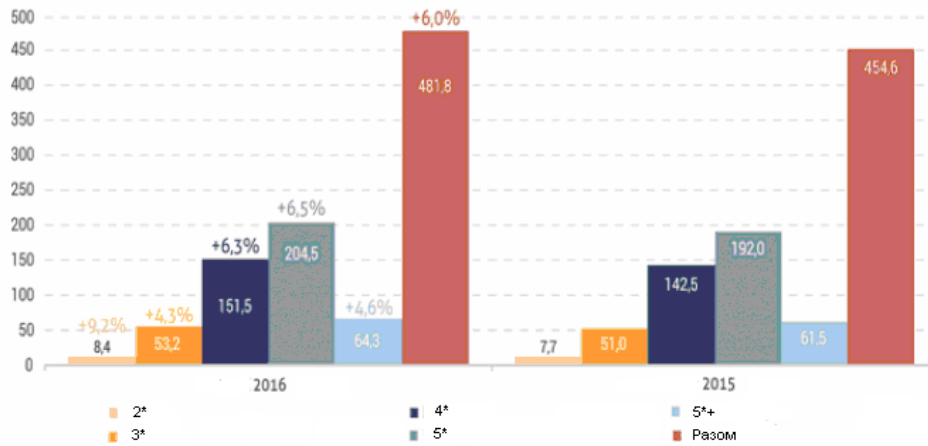

Рис. 5. Пропозиція готельних послуг в готелях різних категорій в світі у 2015-2016 рр.

Джерело: [8]

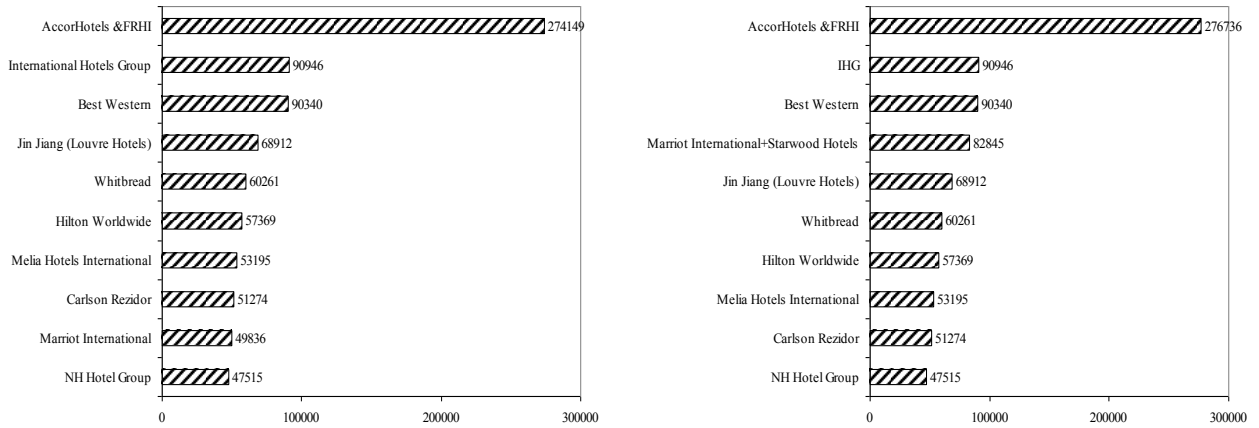
Таблиця 2

Динаміка змін TOP-10 готельних мереж у Європі в 2009-2015 рр.

Місце	Місце	Мережа	Країна походження	Кількість готелів		Кількість номерів		Зміна			
				2010	2009	2010	2009	готелі	%	номери	%
2010	2009			2010	2009	2010	2009	готелі	%	номери	%
1	1	AccorHotels	FRA	2234	2215	243004	240752	19	0,9	2252	0,9
2	2	Best Western	USA	1289	1264	87017	84248	25	2,0	2769	3,3
3	3	International Hotels Group	GB	554	548	86084	84646	6	1,1	1438	1,7
4	4	Louvre Hotels Group	FRA	995	885	71544	59490	110	12,4	12054	20,3
5	5	NH Hotel Group	SPA	353	306	50777	43695	47	15,4	7082	16,2
6	6	Carlson Rezidor	USA	228	218	44471	45082	10	4,6	-611	-1,4
7	7	Melia Hotels International	SPA	203	204	45960	42777	-1	-0,5	3183	7,4
8	8	TUI Hotels & Resorts		167	166	41079	41209	1	0,6	-130	-0,3
9	10	Hilton Worldwide	USA	163	152	39713	38275	11	7,2	1438	3,8
10	9	Whitbread	GB	579	572	39142	38695	7	1,2	447	1,2
2012	2011			2012	2011	2012	2011	готелі	%	номери	%
1	1	AccorHotels	FRA	2345	2272	254553	246665	73	3,2	7888	3,2
2	3	Best Western	USA	1316	1309	89743	89092	7	0,5	651	0,7
3	3	International Hotels Group	GB	559	545	86780	84653	14	2,6	2127	2,5
4	4	Louvre Hotels Group	FRA	956	942	67687	66705	14	1,5	982	1,5
5	6	Carlson Rezidor	USA	253	247	51498	49237	6	2,4	2261	4,6
6	5	NH Hotel Group	SPA	356	354	51453	51121	2	0,6	332	0,6
7	10	Whitbread Hotels	GB	606	588	45496	40975	18	3,1	4521	11,0
8	7	Melia Hotels International	SPA	201	204	45145	44531	-3	-1,5	614	1,4
9	9	Hilton Worldwide	USA	184	177	43189	41214	7	4,0	1975	4,8
10	8	TUI Hotels & Resorts		161	164	40804	41639	-3	-1,8	-835	-2,0
2014	2013			2014	2013	2014	2013	готелі	%	номери	%
1	1	AccorHotels	FRA	2440	2397	262634	258415	43	1,8	4219	1,6
2	2	International Hotels Group	GB	577	575	88209	89205	2	0,3	-996	-1,1
3	3	Best Western	USA	1336	1320	91739	90577	16	1,2	1162	1,3
4	4	Marriot International +Starwood Hotels	USA	255	245	46381	44584	10	4,1	1797	4,0
5	5	Louvre Hotels Group	FRA	974	974	66294	70387	0	0,0	-4093	-5,8
6	6	Whitbread	GB	664	641	53313	50744	23	3,6	2569	5,1
7	7	Hilton Worldwide	USA	218	210	49758	46871	8	3,8	2887	6,2
8	8	Melia Hotels International	SPA	223	218	49646	48766	5	2,3	880	1,8
9	9	Carlson Rezidor	USA	254	258	52091	51843	-4	-1,6	248	0,5
10	10	NH Hotel Group	SPA	335	347	49424	50779	-12	-3,5	-1355	-2,7
2015	2014			2015	2014	2015	2014	готелі	%	номери	%
1	1	AccorHotels & FRHI	FRA	2486	2440	267287	262634	46	1,9	4653	1,8
2	2	International Hotels Group	GB	589	577	90090	88209	12	2,1	1881	2,1
3	3	Best Western	USA	1281	1336	88852	91739	-55	-4,1	-2887	-3,1
4	5	Jin Jiang (Louvre Hotels)	CHI	969	974	67587	66294	-5	-0,5	1293	2,0
5	6	Whitbread	GB	701	664	57615	53313	37	5,6	4302	8,1
6	7	Hilton Worldwide	USA		218	53581	49758	-218		3823	7,7
7	8	Melia Hotels International	SPA		223	52818	49646	-223		3172	6,4
8	9	Carlson Rezidor	USA		254	52573	52091	-254		482	0,9
9	13	NH Hotel Group	SPA		335	48134	49424	-335		-1290	-2,6
10	4	Marriot International	USA		255	47285	46381	-255		904	1,9

Джерело: Складено і розраховано за Database MKG Hospitality [6]

У Європі злиття між Marriott International та Starwood Hotels & Resorts також змінило конфігурацію TOP-10. З 10-го місця в 2015 р. мережа Marriott International піднялася на четверте місце в 2016 р. доповнивши портфоліо Starwood Hotels & Resorts 33009 номерами. Завдяки цьому європейська пропозиція Marriott International досягла 82845 номерів і випередила готельну мережу Jin Jiang, незважаючи на поглинання нею Louvre Hotels. Варто зазначити, що операції злиття та поглинання на TOP-3 готельних мереж Європи не вплинули: AccorHotels залишається лідером з 276736 номерами на європейському ринку, значно випереджаючи готельні компанії IHG та Best Western з близько 90000 номерів в кожній.

Top-10 готельних мереж Європи до операцій злиття та поглинання M&A (mergers and acquisitions)

Top-10 готельних мереж Європи після операцій злиття та поглинання M&A (mergers and acquisitions)

Рис. 6. Рейтинг TOP-10 готельних мереж Європи за кількістю номерів у 2016 р.

Джерело: [4, 5]

Станом на 1.01.2017 р. в Європі дві перші групи готелів зберігають свої позиції. AccorHotels залишається провідним оператором за кількістю номерів 282814 од. та відповідно 2604 готелі. У 2016 р. група збільшила свій портфель на +2,2% в ЄС, головним чином завдяки зростанню його брендів Ibis-родини (і особливо Ibis Styles), MGallery, Pullman та Sofitel. InterContinental Hotels Group залишається на другому місці з кількістю 92234 номери. В Європі пропозиція IHG порівняно з 2016 р. зросла на + 1,4%, що пов'язано зі збільшенням пропозиції в рамках торгових марок Holiday Inn & Holiday Inn Express.

Цього року американська готельна група Marriott International посіла третє місце за рейтингом груп готелів в Європі з 88824 номерами, що на 7,2% більше порівняно з 2015 р. На четвертому місці готельна мережа Best Western, кількість готельних номерів якої зменшилась на 12,5%. П'яте, шосте і сьоме місце залишаються, як і у 2016 р., у готельних мереж Louvre Hotels Group (69469 номерів), Whitbread (65291 номер) та Hilton Worldwide (57993 номери). Carlson Rezidor Hotel Group займає в рейтингу восьму позицію, збільшив свій портфель на +2,1% на загальну суму 52361 номер. Готельна мережа NH Hotel Group незважаючи на зниження кількості готелів на 2,1% зайняла дев'яте місце, її іспанський суперник мережа Melia Hotels Group опинилася на десятому місці [10].

Завантаженість готелів у Європі зросла на 1,1%, а середня ціна номера – на 2,9% (табл. 3). Поєднання цих двох чинників дозволило збільшити дохід із одного номера на 4,5% на всьому європейському континенті. Маркетинговими дослідженнями встановлено, що основним чинником зростання стало відновлення економіки деяких країн-членів Європейського Союзу, зокрема в Центральній Європі та на Піренейському півострові. Хоча середній дохід із одного номера (RevPAR) показав зростання у всіх категоріях готелів порівняно з 2014 р., однак найбільше його зростання відбулося у готелях категорії 4* та 5*, відповідно на 5,2% і 5,4%. Водночас відбулося зростання середньої ціни номеру у готелях зазначених категорій на 3% та 3,5% відповідно.

Таблиця 3

Основні показники діяльності готелів в Європі у 2015 р.

Категорія готелю	Завантаженість готелів (Occupancy Rates)		Середня ціна номера (Average Daily Rates)		Середній дохід із одного номера (RevPAR)	
	%	ріст, пунктів	євро	ріст, %	євро	ріст, %
2*	70,7%	0,9	62,2	2,9%	44,0	4,2%
3*	68,9%	1,1	74,8	1,7%	51,5	3,3%
4*	70,1%	1,4	106,9	3,0%	74,9	5,2%
5*	70,8%	1,3	187,4	3,5%	132,6	5,4%
Загалом	69,7%	1,1	91,8	2,9%	64,0	4,5%

Джерело: [8]

Результати міжнародних маркетингових досліджень дозволяють виділити такі основні тенденції розвитку готельної індустрії [3]. По-перше, домінування мегабрендів. Останніми роками відбувалася

масштабна консолідація між готельними компаніями та онлайнними туристичними агенціями. Частка трьох найбільших готельних конгломератів, Hilton, Marriott та IHG склала 37% у будівництві готелів у світі, включно з 11130 проектами розвитку. Accor Hotels Group, що володіє понад 4000 готелів у своєму портфоліо, також оголошує амбітні плани щодо росту та диверсифікації. Priceline Group та Expedia Inc. продовжують зростати набагато швидше, проте Strip.com, є лідером, оскільки поширюється на територію та мережі Китаю. По-друге, зростання сектору приватної оренди. По-третє, зростання цифрового обслуговування клієнтів. Подорожуючі постійно звертаються до цифрових платформ, щоб планувати поїздки, робити запити в підприємствах готельного господарства, надавати відгуки та ділитися досвідом. Більше того, зростаюча кількість послуг у готельному бізнесі, які раніше надавалися людьми, тепер можуть бути виконані комп'ютерами (он-лайн реєстрація, обмін повідомленнями, чати, технологія, активована за допомогою голосових повідомлень або навіть роботів-гуманоїдів).

Висновки. Проведений маркетинговий аналіз динаміки кількості готелів у світі та в Європі, а також визначені тенденції зміни готельного фонду дозволяють зробити висновок, що ця галузь економічної діяльності є інвестиційно привабливою, оскільки розвивається достатньо швидкими темпами, зумовлює достатньо високий рівень зайнятості у відповідних регіонах, створює сучасну матеріальну базу для розвитку туризму і сфери гостинності.

Динаміка розвитку світового і європейського ринків готельних послуг відображає основні тенденції та сучасну практику розвитку готельного господарства: підвищення стандартів обслуговування; застосування новаторських дизайнерських рішень; створення унікального готельного продукту, орієнтованого на потреби чітко визначеного сегмента клієнтів; розвиток нових готельних послуг і форм готельного бізнесу.

Умовами формування і чинниками розвитку кон'юнктури світового ринку готельних послуг є зміни у світовій економіці, міжнародному туризмі, політичних реаліях, включно з особливостями в окремих регіонах. Так на відміну від американської концепції, європейські стандарти готельного бізнесу є м'якшими, позаяк європейські готельні компанії у своїй діяльності, як правило, більшою мірою враховують національні особливості країн. Азіатська модель організації готельного бізнесу відрізняється більшою гнучкістю. За оцінками фахівців готельного бізнесу, в 2019 р. половина з 10 провідних готельних мереж в світі будуть базуватися в Азії.

Одними з головних чинників при виборі підприємства готельного господарства залишаються безпечність і рівень комфорту. З огляду на показники діяльності готельних підприємств світу, популярності серед споживачів набувають підприємства з широким спектром додаткових незвичних готельних послуг.

Література

1. Іванова Л. О. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанных послуг : навч. посіб. / Л. О. Іванова, О. М. Музика. – Л. : Магнолія 2006, 2014 – 226 с.
2. Управління сучасним готельним комплексом : навч. посіб. / [Г. Б. Мунін, А. О. Змійов, Г. О. Зінов'єв та ін.] ; за ред. С. І. Дорогунцова. – К. : Ліра, 2005. – 520 с.
3. Disruption 2017: Three Major Trends in the Global Hotel Business [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reknown.com/2017/01/disruption-2017-three-major-trends-in-the-global-hotel-industry/>
4. Global Hotel Ranking – Top 10: What Does the Future Hold After the Marriott-Starwood Merger [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.hotel-online.com/press_releases/release/global-hotel-ranking-top-10-what-does-the-future-hold-after-the-marriott-st
5. Marriott et Starwood fusionnent et deviennent le 1er groupe hôtelier mondial [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.tourmag.com/Marriott-et-Starwood-fusionnent-et-deviennent-le-1er-groupe-hotelier-mondial_a79854.html
6. MKG European Hotel Group Ranking (2010-2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hospitalitynet.org/>
7. MKG Hospitality's global ranking (2010-2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hospitalitynet.org/>
8. The Global Hotel Industry and Trends for 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hospitalitynet.org/news/4073336.html>
9. Worldwide Hospitality Ranking: which changes in the leading 12 hotel groups? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hospitality-on.com/en/developpement-hotelier/worldwide-hospitality-ranking-which-changes-leading-12-hotel-groups>
10. 2017 Ranking: what has changed in the European Hotel groups' Top10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hospitality-on.com/en/2017-ranking-what-has-changed-european-hotel-groups-top10>

References

1. Ivanova L. O. Monitorynh svitovoho rynku hotelnykh i restorannykh posluh: navch. posib. / L. O. Ivanova, O. M. Muzyka. – L. : Mahnoliia 2006, 2014 – 226 s.
2. Upravlinnia suchasnym hotelnym kompleksom : navch. posib. / [H. B. Munin, A. O. Zmiiov, H. O. Zinoviev ta in.] ; za red. S. I. Dorohuntsova. – K. : Lira, 2005. – 520 s.

3. Disruption 2017: Three Major Trends in the Global Hotel Business. URL: <http://reknown.com/2017/01/disruption-2017-three-major-trends-in-the-global-hotel-industry/>
4. Global Hotel Ranking – Top 10: What Does the Future Hold After the Marriott-Starwood Merger. URL: https://www.hotel-online.com/press_releases/release/global-hotel-ranking-top-10-what-does-the-future-hold-after-the-marriott-st
5. Marriott et Starwood fusionnent et deviennent le 1er groupe hôtelier mondial. URL: http://www.tourmag.com/Marriott-et-Starwood-fusionnent-et-deviennent-le-1er-groupe-hotelier-mondial_a79854.html
6. MKG European Hotel Group Ranking (2010-2016). URL: <http://www.hospitalitynet.org/>
7. MKG Hospitality's global ranking (2010-2016). URL: <http://www.hospitalitynet.org/>
8. The Global Hotel Industry and Trends for 2016. URL: <https://www.hospitalitynet.org/news/4073336.html>
9. Worldwide Hospitality Ranking: which changes in the leading 12 hotel groups? URL: <https://hospitality-on.com/en/developpement-hotelier/worldwide-hospitality-ranking-which-changes-leading-12-hotel-groups>
10. 2017 Ranking: what has changed in the European Hotel groups' Top10. URL: <https://hospitality-on.com/en/2017-ranking-what-has-changed-european-hotel-groups-top10>

Надійшла: 08.11.2017

Рецензент: прорецензовано редакційною колегією